

Zarys działalności metodycznej bibliotek ukraińskich

Słowa kluczowe: instruktaż metodyczny, biblioteki ukraińskie

Abstrakt: W artykule przedstawiono zakres obowiązków i działań oddziałów metodycznych w bibliotekach ukraińskich. Opisane zostały poszczególne kierunki zadań, wskazówki oraz wytyczne, dotyczące przyszłości oddziałów metodycznych. Część teoretyczna uzupełniona została danymi statystycznymi dotyczącymi bibliotek na Ukrainie.

Keywords: methodical training, Ukrainian libraries

Abstract: The article presents a range of duties and activities of the methodical departments in Ukrainian libraries. The author describes particular tasks, directions and guidelines for the future of the methodical departments. The theoretical part is augmented by statistical data concerning libraries in the Ukraine.

Bibliotekarstwo to jedna z dziedzin działalności ludzkiej, która jest nastawiona na zaspokajanie potrzeb społeczeństwa informacyjnego. Biblioteka, w celu realizacji stale rosnących potrzeb informacyjnych użytkowników, musi odpowiadać standardom nowoczesnej komunikacji.

Wzrastające potrzeby na usługi informacyjne zmuszają biblioteki na Ukrainie do podejmowania nowych wyzwań, mających na celu utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług oraz wdrażania i realizacji nowoczesnych koncepcji zawodowych. Do stworzenia strategii i kształtowania wizerunku nowoczesnej biblioteki niezbędna jest transformacja zasad regulowania procesów technicznych pod kątem metodycznym [1, s. 111-113].

Na Ukrainie działa ponad 45 tys. bibliotek, włączonych w sieć Ministerstwa Kultury, Oświaty i Nauki, Ochrony Zdrowia, Rolnictwa, Akademii Nauk (Narodowej, Pedagogicznej, Medycznej, Rolniczej), prawie 500 Bibliotek Naukowych, a także szereg bibliotek innych resortów, przedsiębiorstw, instytucji i organizacji (tab. 1.). W ostatnich latach rozwija się również sieć bibliotek prywatnych, funkcjonujących na zasadach bibliotek domowych, prowadzonych przez samych właścicieli.

Tabela 1. Biblioteki na Ukrainie. Dane statystyczne za 2010 r.

Typ bibliotek	Liczba bibliotek	Wielkość księgozbiorów (mln)	Liczba czytelników (mln)	Liczba pracowników (tys.)
Publiczne	20.000	350	17	36
Placówek oświaty	20.800	8	1,6	18,7
Szkół wyższych	267	106	1,5	6,5
Techniczne	2.500	156	0,75	3,5
Medyczne	1.033	30	0,77	2,2
Rolnicze	275	21	3	2
Akademickie (NAN)	96	29	0,37	1
Razem	44971	700	24,99	69,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.nbuv.gov.ua/polit/bibstat.htm>

System bibliotek na Ukrainie obejmuje różne rodzaje bibliotek, które grupują się według pewnych kryteriów, a mianowicie:

- znaczenia (narodowe, ogólnopństwowe, republikańskie (Republiki Autonomicznej Krym), obwodowe, miejskie, rejonowe, osiedlowe, wiejskie);
- zawartości zbiorów (uniwersalne, interdyscyplinarne, specjalistyczne);
- przeznaczenia (publiczne, specjalizowane – dla instytucji naukowych, zakładów oświatowych, przedsiębiorstw, organizacji, resortów);
- specjalizacji (dziecięce, młodzieżowe, dla osób niepełnosprawnych).

Biblioteki o znaczeniu ogólnopństwowym pełnią następujące funkcje koordynacyjne i metodyczne:

- Narodowa Biblioteka Parlamentu stanowi naukowo-badawcze i naukowo-metodyczne centrum sieci (publicznych) bibliotek Ministerstwa Kultury i bibliotek z dziedziny sztuk pięknych;
- Narodowa Biblioteka Ukrainy Dla Dzieci jest na Ukrainie wiodącą instytucją w kwestiach organizacji bibliotecznych i bibliograficznych usług skierowanych do dzieci. Jej ośrodek naukowo-metodyczny wspomaga 1208 bibliotek specjalizowanych;
- Państwowa Naukowa Biblioteka Architektury i Budownictwa Ukrainy im. W. H. Zabołotnego jest państwowym depozytariuszem literatury z dziedzin

architektury i budownictwa oraz ośrodkiem metodycznym resortowej sieci bibliotek;

- Państwowa Naukowa Biblioteka Medyczna Ukrainy zawiera podstawowy narodowy księgozbiór z zakresu literatury medycznej, stanowi organizacyjno-metodyczny i koordynacyjny ośrodek sieci bibliotek medycznych;
- Państwowa Naukowa Biblioteka Pedagogiczna Ukrainy im. W. O. Suchomlińskiego stanowi główny księgozbiór narodowy oraz ośrodek informacyjny w dziedzinie oświaty;
- Państwowa Naukowo-Techniczna Biblioteka Ukrainy stanowi państwowy naukowo- metodyczny ośrodek bibliotek naukowo-technicznych;
- Naukowa Biblioteka im. M. Maksymowicza Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego stanowi bazę komisji naukowo-metodycznej przy Ministerstwie Oświaty i Nauki Ukrainy oraz ośrodek metodyczny dla 192 bibliotek szkół wyższych;
- Państwowa Naukowa Rolnicza Biblioteka Ukraińskiej Akademii Nauk Rolniczych stanowi ośrodek metodyczny dla 263 bibliotek rolniczych w instytucjach naukowo-badawczych należących do Akademii i zakładach szkoleniowych działających w systemie Ministerstwa Polityki Rolniczej Ukrainy;
- Państwowa Biblioteka Ukrainy dla Młodzieży stanowi główny ośrodek naukowo-metodyczny dla 22 bibliotek obwodowych, Krymskiej Republikańskiej Biblioteki dla Młodzieży, 44 bibliotek-filii oraz 11900 młodzieżowych ośrodków, katedr, oddziałów i grup.

Sieć bibliotek Narodowej Akademii Nauk Ukrainy (NAN) obejmuje: Narodową Bibliotekę Ukrainy im. W. I. Wiernadskiego (NBUW), Lwowską Naukową Bibliotekę im. W. Stefanyka (LNB) i około 100 bibliotek – instytutów naukowo-badawczych NAN Ukrainy. Na przykład, NBUW stanowi ośrodek naukowo-metodyczny dla wszystkich bibliotek NAN Ukrainy, LNB im. W. Stefanyka – dla bibliotek naukowych zakładów Zachodniego Ośrodka Naukowego.

Główne biblioteki Ukrainy wykonują zadania o zasięgu ogólnopaństwowym oraz funkcje koordynacyjne i metodyczne w zakresie:

- wspierania organów wykonawczych władz państwowych w kształtowaniu i realizacji polityki bibliotecznej, udoskonalania normalizacyjnych i prawnych podstaw działalności bibliotek;
- koordynacji pracy bibliotek zjednoczenia metodycznego;
- analizy współczesnego stanu sieci bibliotek;
- studiowania i wprowadzania innowacji;
- rozwoju korporatywnej działalności bibliotek zjednoczenia metodycznego;
- podwyższania kwalifikacji pracowników bibliotecznych;
- publikowania materiałów metodycznych.

Dziś nadzór metodyczny, jako jeden z głównych i tradycyjnych kierunków działalności bibliotek, stymuluje **proces wdrażania innowacji**. Poziom organizacji działalności bibliotek powinien odpowiadać rozwojowi technologii **informacyjnych i komunikacyjnych** oraz ich wykorzystaniu w metodologii.

Zagadnienia instruktażu metodycznego oraz inne aspekty tradycyjnej działalności metodycznej rozpatrywane są przez wielu autorów. Boris Baczałdin, Isidor Frumin, Ogan Czubarjan przybliżyli kwestie poświęcone zarządzaniu i organizacji. Aspekt dydaktyczny działalności metodycznej omówili Ludmiła Holeniuk i Zoja Russak. Analizę form i metod wprowadzania innowacji w latach osiemdziesiątych XX w. przedstawili: Sergiej Basow, Anatolij Waniejew, Nikołaj Kartaszow, Irina Susłowa. Z kolei ukraińscy specjaliści: Wasyl Babycz, Olena Winogradowa, Tetjana Prokoczewa, Ałła Swoboda, Ada Czaczko i inni skupili uwagę na analizie praktycznych osiągnięć działalności naukowo-metodycznej.

Publikacje o istocie i perspektywach rozwoju zautomatyzowanych procesów bibliotecznych prezentują również zarys głównych kierunków instruktażu metodycznego. Mogą one służyć pomocą wszystkim fachowcom i pracownikom działów instrukcyjno-metodycznych, osobom odpowiedzialnym za wprowadzanie innowacji, realizację projektów i doskonalenie zawodowe personelu bibliotecznego.

Rozwój komunikacji społecznej pociąga za sobą zmiany również w metodycznej działalności bibliotek. Dlatego też, należy zwrócić uwagę na tworzenie nowego wizerunku działu metodycznego, w tym wizerunku samych pracowników instrukcyjno-metodycznych.

W bibliotekach ukraińskich zamiast tradycyjnych komórek naukowo-metodycznych, powstają oddziały metodyczne, które prowadzą badania naukowe, prace dydaktyczne, prognozują, wdrażają nowe technologie i organizują PR. Tym samym zmieniają się wymagania względem pracowników tych oddziałów, którzy powinni oprócz wiedzy fachowej, posiadać wiadomości z dziedziny zarządzania i marketingu, lingwistyki i psychologii.

Zgodnie ze współczesnym paradygmatem bibliotekarstwa, wraz z wprowadzaniem nowych technologii informacyjnych, na pierwszy plan wysuwają się zmiany i modernizacja podstawowych wytycznych związanych z działalnością instrukcyjno-metodyczną.

Działalność metodyczna bibliotek ukraińskich skoncentrowana jest na następujących kierunkach:

- analitycznym i informacyjnym;
- prognozowania i organizacji zarządzania projektami;
- uzupełniania i pogłębiania wiedzy fachowej;
- reklamy oraz kształtowania wizerunku;
- działalności wydawniczej.

Poszukiwanie i wykorzystanie nowych form działalności bibliotek polega na analizie aktualnego stanu i metod pracy oraz określaniu i badaniu zagadnień problemowych. Działy metodyczne bibliotek, kierując się zasadami metodologii

naukowej, diagnostyki, ekspertyzy, oceny poziomu pracy oraz zarządzania innowacjami, prowadzą działalność analityczną i diagnozują stan organizacyjny.

Podstawowym elementem analitycznego kierunku pracy metodycznej jest monitorowanie głównych procesów bibliotecznych. Następnie, na podstawie analizy danych, opracowywane są rekomendacje metodyczne w celu udoskonalenia poszczególnych rodzajów działalności. Istotną rolę podczas przeprowadzania analiz odgrywa wykorzystanie danych statystycznych. Gromadzenie i opracowywanie tych danych oraz planów i sprawozdań, które odtwarzają parametry działalności biblioteki (tj. liczba użytkowników, liczba wypożyczeń, ewidencja użytkowników, gromadzenie, magazynowanie i wykorzystanie zasobów, dane związane z personelem, bazami danych i in.) umożliwia nie tylko diagnozowanie problemów, ale i szacowanie osiągnięć. Aktualnie bibliotekarze wykorzystują nie tylko ilościowe, ale i jakościowe metody badania działalności biblioteki. Działy metodyczne prowadzą:

- ocenę kompetencji twórczych poszczególnych pracowników i wykorzystania ich w pracy codziennej całego zespołu;
- badanie wizerunku biblioteki w środowisku zawodowym i kierowanie jego rozwojem;
- ocenę, wspieranie i organizowanie szkoleń personelu;
- ocenę kryteriów rozwoju stosunków partnerskich z innymi instytucjami.

Wprowadzanie nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych całkowicie zmienia metody realizacji tradycyjnych procesów analitycznych. Obecnie analityczny i informacyjny instruktaż metodyczny opiera się na wykorzystaniu elektronicznych baz danych materiałów bibliotekoznawczych. Przed specjalistami powstaje zadanie gromadzenia i zarządzania dokumentacją w sieci oraz bazach elektronicznych. Służbowa baza e-danych jest jeszcze jednym miernikiem dobrze zorganizowanej biblioteki. Stworzenie takiego systemu danych wymaga opracowania zasad regulujących jego aspekty organizacyjne oraz techniczne. Najważniejszą funkcją pracy metodycznej jest więc działalność analityczna, która zapewnia przepływ fachowej zsyntetyzowanej informacji do wszystkich agend biblioteki.

Wdrażaniu dowolnego projektu innowacyjnego towarzyszy stały monitoring i opracowanie informacji przez pracowników metodycznych biblioteki. Część informacyjna pracy metodycznej uwidoczniła się w kilku płaszczyznach: potrzeb w wewnętrznych, współpracy korporacyjnej lub udziału w międzynarodowej, ogólnokrajowej i regionalnej współpracy bibliotek.

Gromadzenie i skuteczne zarządzanie informacją umożliwia stworzenie specjalnych folderów. Do form rozpowszechniania informacji należy przegląd materiałów metodycznych, informacyjnych, bibliograficznych oraz prezentacje multimedialne. Szczególnego znaczenia nabiera proces informowania personelu o dorobku teoretycznym i praktycznym bibliotekarzy z innych bibliotek. Zapoznanie się z różnymi rodzajami działalności biblioteki może nastąpić poprzez wymianę wrażeń ze spotkań zawodowych lub przez zapoznanie się z profilowanym tematycznie zbiorem materiałów z literatury fachowej. Przy tym mogą być

wykorzystywane różne formy informacji: sprawozdania ustne przed zespołem pracowników, pisemne informacje o delegacjach i informacje analityczne. Ważnym jest rozpowszechnianie aktualnych materiałów o zmianach w przepisach prawa dotyczącego bibliotek oraz wdrażanie aktualnych standardów i norm obowiązujących w pracy bibliotekarskiej [3].

Jeszcze innym zadaniem, do tego najbardziej czasochłonnym, wpisującym się w ramy działalności informacyjnej działów metodycznych bibliotek ukraińskich, jest udzielanie konsultacji z następujących zagadnień:

- wdrażania innowacyjnych technologii;
- organizacji i przeprowadzania badań ankietowych;
- opracowywania metodyki badań etc.

Organizacja i zarządzanie projektami bibliotecznymi oraz prognozowanie stanowi następny, nie mniej doniosły, kierunek działalności metodycznej bibliotek ukraińskich. Szczęgólnego znaczenia nabiera metodyczne wsparcie przedsięwzięć, projektów i układów partnerskich między różnymi rodzajami bibliotek i innymi instytucjami, udzielanie pomocy merytorycznej, opracowywanie ocen, analiz i sprawozdań z działalności biblioteki, prowadzenie sprawozdawczości w różnych zakresach. Jednym z nowoczesnych kierunków jest udział w projektach korporacyjnych, związanych z kształceniem zawodowym i przygotowaniem pomocy metodycznych.

Automatyzacja procesów zarządzania w bibliotece pociąga za sobą zmiany w prowadzeniu ewidencji statystycznej i kadrowej. Wprowadzone zostaje automatyczne gromadzenie danych, ich grupowanie i opracowanie. Dziś proces planowania nabiera bardziej istotnej treści. Ogólna koncepcja składania planów działalności biblioteki oparta jest na wykorzystaniu podstawowych zasad badań marketingowych oraz zarządzania, które zorientowane jest na wykorzystanie nie tylko wskaźników ilościowych, ale i jakościowych.

Obecnie charakter obsługi użytkowników dyktuje nowe wymogi w kwestii zmian filozofii zarządzania nowoczesną biblioteką, wyznaczania nowych priorytetów, stwarzania nowych docelowych programów i modeli rozwoju, z dostosowaniem treści tradycyjnych do procesów technologicznych.

Organizowanie projektów bibliotecznych przez działy instrukcyjno-metodyczne rozpoczyna się od zgromadzenia potrzebnych materiałów. Kiedy „masa krytyczna” naukowej i teoretycznej informacji powoduje konieczność wykorzystania jej w celu wprowadzania pewnych zmian w istniejące już procesy, biblioteka staje się autorem oraz inicjatorem wdrażania innowacyjnych projektów. Tym samym staje się centrum metodycznym, które oferuje wsparcie informacyjne bibliotekom-partnerom. Inny sposób opracowywania ciekawych projektów to monitorowanie wdrożonych innowacji oraz zapoznanie się z doświadczeniami i osiągnięciami praktycznymi innych bibliotek inicjatorów.

Na podstawie uzyskanych rezultatów i opracowania informacji przeprowadza się kolejno: planowanie, przygotowanie oraz realizację projektów. Nowe technologie

informacyjne umożliwiają gromadzenie informacji i doświadczeń, tworząc tzw. „banki projektów”. Takie systemowe banki danych są podstawowymi źródłami informacji oraz środkami doskonalenia zawodowego [1, s. 112].

W prognozowaniu kierunków pracy bibliotek i ich organizacji przede wszystkim wykorzystywane są sprawozdania statystyczne. Jedną z metod ujawniania problemów i określania możliwości udoskonalenia istniejących form pracy jest organizacja i prowadzenie różnych badań i analiz pracy w bibliotece, na przykład ankietowanie. Praktycznie wykorzystywane są tu metody: od prowadzenia wywiadów i ankiet, aż do programowych i trwałych badań z wykorzystaniem ocen ekspertów. Procesy analizy i opracowania badań socjologicznych zostały obecnie zmodernizowane, co spowodowało, że również w tym rodzaju działalności metodycznej biblioteki, stosowane są współczesne technologie informatyczne.

Organizacja szkoleń zawodowych dla pracowników bibliotek to kolejny niezwykle ważny zakres pracy metodycznej. Wykorzystanie nowych metod zarządzania personelem zgodnych z aktualnymi trendami marketingu i zarządzania skłania do postrzegania osoby bibliotekarza jako podstawowego czynnika sprzyjającego sukcesowi organizacji. Odpowiednio wybrany zespół metodyczny monitoruje pracowników biblioteki. Przeprowadzane są badania portretu psychologicznego i socjalnego w celu poprawy nastroju i atmosfery w miejscu pracy, jak i podniesienia statusu bibliotekarzy. Działania te umożliwiają opracowanie planów i programów doskonalenia kadry. Podnoszeniu kwalifikacji sprzyja pomoc w doskonaleniu warsztatu bibliotekarskiego, organizacji seminariów, praktyk doskonalących, konkursów, quizów, prelekcji, konferencji, oraz umożliwianie kształcenia zaocznego lub podyplomowego [3]. Kontakty osobiste i wymiana doświadczeń z kolegami ze służb metodycznych innych bibliotek oraz wyjazdy na delegacje służbowe również mają ogromne znaczenie w procesie rozwoju zawodowego. Uczestnictwo w spotkaniach branżowych sprzyja doskonaleniu wiedzy praktycznej, kontaktom z przedstawicielami innych bibliotek, doksztalcaniu, wprowadzaniu zmian i innowacji oraz powstawaniu nowych idei.

Najbardziej popularną i tradycyjną formą podnoszenia kwalifikacji jest organizowanie seminariów. Zajęcia seminaryjne, w zależności od przeznaczenia, można podzielić na edukacyjne, informacyjne (metodyczne) i badawcze.

Seminaria edukacyjne to:

- seminarium teoretyczne z zakresu teorii przysposobienia bibliotecznego (dla pracowników nie posiadających fachowego wykształcenia albo dla nowo zatrudnionych bibliotekarzy);
- seminarium praktyczne z zakresu nowych, dawniej nieznanych form i metod pracy;

Seminaria informacyjne (metodyczne) to:

- seminarium wielotematyczne, obejmujące duży zasięg różnych zagadnień;
- seminarium tematyczne.

Seminaria badawcze to:

- seminarium z zakresu opanowania metodyki prac badawczych;
- seminarium z zakresu obrony prac naukowych;
- konferencje praktyczne i naukowe [5, s. 140].

Głównym zadaniem w ramach praktyk doskonalących jest nabywanie nawyków innowacyjnego i twórczego myślenia oraz opanowanie umiejętności kierowania procesami zmian zachodzącymi w bibliotekach. Organizacja i forma prowadzenia seminariów staje się bardziej nowoczesna i zarazem atrakcyjna dzięki wdrożeniu nowych metod szkolenia, które oparte są na modelowaniu imitacyjnym oraz warsztatowych technikach pracy (praca w grupach, dyskusja moderowana). Rozpowszechnionymi środkami doskonalenia zawodowego na zajęciach seminaryjnych są ćwiczenia i praktyki szkoleniowe z różnych dziedzin pracy biblioteki.

Należy zaakcentować, że tworzenie elektronicznej wersji dokumentacji metodycznej zwiększa możliwości dostępu do niej i umożliwia jej zdalne użytkowanie. Stąd jednym z najbardziej racjonalnych środków doształcania jest wykorzystywanie witryn internetowych. Pracownicy działu metodycznego są odpowiedzialni za umożliwianie odbywania szkoleń przez sieć Internet.

We wszystkich rodzajach szkoleń personelu wielkie znaczenie ma zastosowanie w praktyce nowych technologii informatycznych, na przykład form interaktywnych. Przy organizacji imprez informacyjnych wykorzystywane są różne rodzaje wizualizacji, w tym prezentacje multimedialne, które są najlepszymi środkami działalności reklamowej biblioteki.

Działalność reklamowa i wydawnicza to podstawowe kierunki pracy metodycznej biblioteki. Pracownicy działu metodycznego reprezentują bibliotekę w mediach, organizując i inspiując formy promocji. Wsparcie naukowe i metodyczne działalności bibliotek obejmuje również organizację i realizację założeń metodycznych, w tym publikację wydawnictw. Nadmienione wsparcie polega na przygotowaniu i wydaniu materiałów metodycznych, bibliograficznych oraz informacyjno-bibliograficznych. Dokumentacja opracowywana jest z zastosowaniem podziału: analiza działalności biblioteki, reklama, informacja i popularyzacja osiągnięć, pomoce metodyczne, dokumentacja organizacyjna i normalizacyjna. Odpowiednio wyodrębnione są różne rodzaje publikacji:

- analityczne,
- informacyjne,
- rekomendacyjne i pomocnicze,
- dokumentacja normatywna.

Oprócz tego, jeśli zachodzi potrzeba, na bieżąco wydawane są dodatkowe publikacje, do których zalicza się ulotki, rekomendacje, listy instrukcyjne, broszury czy materiały reklamowe [8, s. 9].

Innym rodzajem działalności metodycznej mającej na celu kształtowanie wizerunku biblioteki, jest opracowywanie programów, tworzenie przekazów

reklamowych i przygotowywanie informacji, sprzyjających promowaniu biblioteki jako instytucji nowoczesnej, zintegrowanej w sferze oferowania użytkownikom usług informacyjnych na wysokim poziomie. Przykładem może być przygotowanie i stworzenie sprawozdań informacyjnych o różnych kierunkach pracy biblioteki. Ważnym aspektem działalności wydawniczej jest poszukiwanie „własnego oblicza”, wybór koncepcji poligraficznej oraz oprawy graficznej wyżej wymienionych materiałów, a więc systemu identyfikacji wizualnej.

Na obecnym etapie rozwoju bibliotek wydania informacyjne i metodyczne są przechowywane na nośnikach elektronicznych. Przewaga wydań elektronicznych nad papierowymi polega na tym, że wydania elektroniczne posiadają maksymalny stopień informacyjny, są bardziej dostępne dla użytkownika i przewidują dialog z nim. Format elektroniczny publikacji metodycznej umożliwia wykorzystanie potencjału interaktywności przy opracowywaniu praktycznych i twórczych zadań oraz zadań o charakterze testowym, stając się podręcznikiem elektronicznym.

Oddzielnym rodzajem produkcji reklamowej biblioteki jest przygotowywanie prezentacji komputerowych, przy pomocy programu Power Point, który doskonale wzbogaca wystąpienia na konferencjach i wykładach. Stosowane są one jako środki informacyjne i edukacyjne.

Nowoczesnym narzędziem, wykorzystywanym przez pracowników instrukcyjno-metodycznych jest witryna internetowa biblioteki. Oprócz tradycyjnych, drukowanych pomocy metodycznych istnieje możliwość tworzenia i zarządzania wirtualną pomocą metodyczną [6, s. 63-71].

Gromadzenie, analiza i przetwarzanie informacji, przygotowanie procesu zarządzania projektami, określenie strategicznych kierunków rozwoju biblioteki, organizacja doskonalenia zawodowego personelu, przygotowanie i organizacja form promocji biblioteki, stanowią główne kierunki działalności metodycznej bibliotek ukraińskich. Realizowanie wymienionych zadań przy wykorzystaniu najnowszych technologii elektronicznych i informacyjnych w działalności naukowej i metodycznej stwarza możliwości:

- optymalizacji tradycyjnych form pracy;
- wirtualnej popularyzacji doświadczeń biblioteki;
- komunikacji zawodowej;
- wzbogacania wiedzy fachowej.

Naukowo-metodyczna działalność bibliotek ukraińskich, dzięki scalaniu zasobów tradycyjnych z działaniami innowacyjnymi, sprzyja rozwojowi tych instytucji, a w efekcie pomaga sprostać wymaganiom dzisiejszych standardów informacyjno-komunikacyjnych. Biblioteki na Ukrainie dążą do realizacji wcześniej wymienionych zadań stosując w tym celu coraz nowocześniejsze rozwiązania techniczne.

Bibliografia

1. AWRAJEWA Julia Borisowna, OCZYROWA Erżena Sambujewna. Wniedrenie nowych informacyjnych technologii w metodiceskoje obiesieczne dejatelnosti bibliotek. In

- Dokumentoznawstwo. Bibliotekoznawstwo. Informacyjna działalność: problemy nauki, oświaty, praktyki: materiały IV Międzynarodowej Naukowo-praktycznej Konferencji, 19-21 kwietnia 2009 r.* Kyiw, 2009, s. 111-113.
2. AWRAJEWNA Julia Borisowna, OCZYROWA Erżena Sambujewna. *Metody biblioteki: Formuła sukcesu*. Moskwa: Libris-Biblioteka, 2008. ISBN 5-85129-175-3.
 3. *Innowacyjne i tradycyjne podejścia do metodycznej działalności w publicznych bibliotekach Dniepropetrowszczyzny: (z doświadczenia pracy)* [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: <http://www.korolenko.kharkov.com/54.html>. Stan z dnia 14.02. 2010.
 4. LUNIOWA Iryna. Metodyczny orientyr: innowacyjne podejścia do organizacji systemu podwyższenia profesjonalnej kwalifikacji bibliotecznego personelu. *Biblioteczny forum Ukrainy*. 2005, nr 4. ISSN 1811-377X.
 5. MAKEEWA Iryna. Seminar jak forma podwyższenia informacyjno-bibliograficznej kwalifikacji pracowników WNZ. In *Wiśnik CHDAK: Społeczna komunikacja*. Charkiw: CHDAK, 2009, s. 138-145. ISBN 966-7352-66-8.
 6. NAZAROWEĆ Sergij Andrijowycz. Wirtualny metodyczny nadzór pracy biblioteki. In *Sučasni problemy działalności biblioteki w umowach informacyjnego społeczeństwa: materiały Naukowo-praktycznej Konferencji*. Lwów: Wydawnictwo Narodowego Uniwersytetu Lwowskiego Politechnika, 2009, s. 63-71. ISBN 978-966-553-861-5.
 7. ONYSZCZENKO Oleksij Semonowych. (red.). *Naukowe biblioteki Ukrainy: Dowidnik / NAN Ukrainy*. Kyiw: Narodna Biblioteka Ukrainy im. W. Wernadskiego, 2004. ISBN 966-02-3238-1.
 8. WINOGRADOWA Olena Borysowna. *Naukowo-metodyczna działalność publicznych bibliotek Ukrainy (70-90 lat)* [Autoreferat dysertacji]. Kyiw, 1998.